7ՐԴ ՏԱՐԻ Թ'Ի 1853 ԻԶՄԻՐ 28 ՅՈՒՆՎԱՐ 1919 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՏԱՐԵԿԱՆ 500 ՂՐՇ.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 250 »
ԵՌԱՄՍԵԱՅ 150 »

"TACHINK"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

100 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

«طاشينك» ارمنيجه يومى سياسى غزته
صاحب امتياز: هراند ماموريان — ازمير

Բաժանորդագրութիւնք կ'սկսին ամէն ամսոյ 1 ին և 15 ին

Չհրատարակուած ձեռագիրները եւ չեն տրուիր

ՏՆՕՐԻՆ - ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
Հ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

100 ՓԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Խաղաղութեան համաժողովը սկսաւ իր նախապատրաստական աշխատութիւններուն կ'գրկեն թերթերն և կ'աւետեն հեռագրալուրերը։

Ինդիր է գիտնալ սակայն թէ՝ հաշտութեան համաժողովին նախապատրաստականո՞ն նիստերն են որ սկսած են, թէ՝ բուն իսկ խաղաղութեան համաժողովին գումարումն է որ տեղի ունենալ սկսած է։

Մենք մեր համեստ կարծիքով այնպէս կ'կարծենք թէ՝ բուն իսկ հաշտութեան պարտադիր ժողովն է որ գործի սկսած է և հաշտութեան մեծ գիծերն ուրուագծելու գժուար հարցով կ'զբաղի։ Ա.ւ այժմ Եւրոպական քարտէսն է որ իր լոյն գիծերով կ'քննուի, արևելքի փտած ու քայքայուած պետութեան մը սահմաններն են որ կ'ճշդուին և Պալքանեան կնճռոտ հանգոյցն է որ վիճաբանութեան կ'ենթարկուի։

Այն օրն որ Ծ.-Արևելքի Անգլիան իր պատուիրակներով պիտի մասնակցի Եւրոպական մեծ չորս տէրութեանց խորհրդակցութիւններուն այդ օրն պիտի հարթուին Ծ.-Արևելքի կնճիռները, իսկ այն օրն որ պիտի հրաւիրուին Համաձայնութեան կողքին իրենց համեմատական ոյժերն տրամադրող կառավարութիւնները, այդ օրն պիտի ներկայացուի, անոնց յայտնած բաղձանքները համեմատ չնորհուած առաւելագոյն առանձնաշնորհումներն, որոց առջև որչափ է առարկութիւններ հանել, բողոքներ բառնալ, դիտողութիւններ կերտել աւելորդ ժամավաճառութիւն մը պիտի ըլլար։

Իսկ պարտաւածներու համար՝ չորս մեծ պետութիւնք արդէն իրենց որոշումներն տուած պիտի ըլլան, և թերևս հրաւիրեն զանոնք իրենց վերջնական նիստերուն հաղորդելու համար իրենց մասին տրուած որոշումներն և առանց որևէ առարկութեան, զանոնք ընդունելու իրենց պարտականութիւնը։

Այնպէս կ'կարծենք թէ՝ հաշտութեան համաժողովին գործունէութիւնն այս պիտի ըլլայ։ Որովհետև աւելորդ ժամավաճառութիւններ յառաջ պիտի գան, եթէ միանուագ հրաւիրեն բոլոր ազգերու պատուիրակներն մասնակցելու այդ ժողովներուն խորհրդակցութեանց։

Ե.ւ ինչո՞ւ։ Երբ այդ չորս մեծ պետութիւններն, իրենց խորհրդակցութեանց մէջ համաձայնին ու համերաշխ գործակցութեամբ մը յաղթին վճռել մէն մի ազգի վիճակուելիք ճակատագիրը, անոր վերջնական կաղապարը, բնական է, մանաւանդ պարտեալներու, որ պարտադրեն իրենց կամքն անդառնալի և միահաղոյն։

Իսկ, ընդհակառակն, եթէ բոլոր ազգերու պատուիրակներն մուտ գտնեն այդ համաժողովին բոլոր խորհրդակցութեանց, բնականաբար անոնցմէ չատեր և յատկապէս պարտեալներն, պիտի ջանան և ամեն միջոց ի գործ գնեն, որպէս զի անհամաձայնութեան սեռմեր ցանեն չորս չահակից մեծ պետութեանց միջև, որպէս զի անոնց անհամաձայնութենէն իրենք օգտուին, և հոս աւելորդ չըլլար, միջադեպ աւելցնել թէ՝ Թուրքերու մէջ դաւակարգ մը կայ, որ միամտաբար, այդ բաղձալի անհամաձայնութեան կ'սպասէ, անորմէ օգտուելու և Թուրքիան վերահինդանացնելու համար։

Ըմբռնելի է որ չորս մեծ պետութիւնք, չատ լաւ կ'կատհին այս անիրականալի փափաքներն և ասոնք գրգիռ կ'ըլլան իրենց ս չխոստութիւններն առանձին առաջ տանելու և յաջող լուծումներու յանգիլու։

Եթէ այսօր Գերմանիոյ յաղթական կանգնէը, չատ աւելի խժդուժ, տմարդի և վայրագ հաշտութիւն մը պիտի կնքէր իր նրբանններուն տակ ճզմուած պետութիւններուն համար։ Այդ օրինակ բարբարոսութիւն մը չէ կարելի սպասել Ամերիկաի, Մեծն-Բրիտանիոյ, Ֆրանսայի և Իտալիոյ նման քաղաքակիրթ պետութիւններէ, սակայն նոյնպէս, բաւական մեծակակ վհհանձնութիւն մը, չբսելու համար տկարութիւն մը, պիտի ըլլար կեդրոնական ազգերու ներկայացուցիչներուն իրենց առջև հրաւիրելն և անոնց հետ խորհրդակցելու դիջանիլը։

Պէ՛տք է պարտադրեն և պիտի պարտադրեն, ուրիշ կերպ գործել կարելի չէ վայրենիներու և բարբարոս ազգերու հետ, այդպէս կ'տրամադրէ մարդկութեան դատաստանն և քաղաքակրթութեան պահանջքը։

Հ. Մ.

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ՑԵՐԵԿՈՑԸ

Կիրակի օր ինչպատ տարագրելոց տեղի ունեցաւ երկրորդ հանդէսը մեծ յաջողութեամբ. ներկայ էին Իտալացւոց կողմէ քանի մը բարձրաստիճան սպաներ, որոնք հիւրասիրուեցան Սբ. Բահը լի էր Մանրամասնութեանց մէջ չպիտի մտնենք, իբրև նորութիւն կ'փափաքինք յիշել Օր. Մաքրիկ Փափազեանի երևումը իր Զմեռի և Իտալական պարերու մաեերուն մէջ, ապաքինած ըլլալով ցրտաուութենէն, որոնք չատ մեծ ճարպիկութեամբ ի գործ դրաւ։ Զենք կրնար չյիչատակել նաև կրկին Օր. Հովհաննն որ ջերմ ապաւորութիւն մը թողուց Գ. Հարմնցի կողմէ արտասանուած և նմանապէս «առ Համաձայնութիւն» նուիրած իր երկու քերթուածներուն համար։ Օր. Յէրունեաէ կոստանդ առաջին քայլն առաւ հայերէն երգի իր առաջին փորձով։

«ՆՈՐ ՀԱՑԱՍՏԱՆ

Գօլիս հրատարակուող «Նոր Հայաստան» թերթի պրոմնատէր Գ. Ե. Թիֆլիսկճեան և պատասխանատու տնօրէն Գ. Ա. Գաբուճեան մասնաւորապէս կ'խնդրին մեզմէ ուղղել թերթիս մէջ Գէմանկէ կողմէ եղած սխալ մը որպէս թէ՝ այդ հանդէսին կ'աշխատակցի Գ. Հ. Արամեանց, մինչդեռ մեր ձեռք ունեցած վաւերագրեր հակառակն կ'ապացուցանեն և «Նոր Հայաստան»ի հետ ոևէ առնչութիւն, յարաբերութիւն և մասնակցութիւն չունենալը՝ Հ. Արամեանցի կ'հաստատեն։ Գրեմակ անգիտակցաբար այս սխալն ըրած ըլլալով՝ առանց որևէ յետին մտքի, այսօր կուգանք գոհացում տալ հրապարակաւ այդ հանդէսի հրատարակիչներուն։

ՍՏԱՑԱՆՔ

Ենովք Արմենի «Լոյս ճօրճի» ի հռչակաւոր ճառը և հայկական խնդիրը անգլիական խորհրդարանին մէջ, որ ճօնուած է հայ աքսորականներու և այս հասոյթէն 10 ոսկի պիտի յատկացուի տարագրեալներու, գին 5 ղրչ. կ'գտնուի Իզմիր Գ. Երուանդ Հէքիմեանի մօտ, Հայոց Ա.ւաչնորդարանի կից։

— Պատմ. Համազգային պատերազմի 3-4 պրակները լոյս տեսած են։

— Ա. Գաբուճեանի «Դատաստանի Օրեր» նոր չարք Զարդարեան հրատարակութիւններու թիւ 1։ Գին՝ 5 ղրչ.։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Մեսրոպ. վարժարանի 7րդ դասարանի աշակերտներն նուիրած են 705 ղր. տարագրելոց։ Իսկ ասկից առաջ հրատարակեալ Գ. Գ. Պոյաճեանի և Տէր-Աէրեանի նուիրատուութիւններ եղած են Արտ. Արզուեանի մահուան առթիւ։

ՀԱԻԱՔԱԾՈՅ

Կը տեղեկանանք թէ Աթէնքի մէջ Գ. Գազանճեան հաւաքածոյ մը կը պատրաստէ բոլոր յոյն երեսփոխանութեանց Հայկական դատի մասին ունեցած կարծիքներու մասին, որ մօտերս լոյս պիտի տեսնէ։

Օր. Հ. Հովհաննէս

Ցառաջիկային պիտի հրատարակենք մեծ հաճոյքով Օր. Հովհաննի երկու նոր քերթուածներն «երկու արտասուութիւնները» և «Հաւատքեր առ համաձայնութիւն», լոյս բնագիր գիրանոցերէնով չաղճատելու համար այդ բանաստեղծութեանց արժէքը։

ԱԶԳ. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Պատ. Քաղաքական փոփոխ հետ համախորհուրդ քանի մը ազգային-ներէ կազմուած մարմին մը, որու գլուխը կը գտնուի Գ. Միհրան Ազնաուրեան, ձեռնարկած է Ազգային կեդրոնական Որբանոցի մը հաստատման, Իզմիր գտնուած, ինչպէս նաև յատկին պատահելիք հանգիպած որբերը հոն պատսպարելու և անոնց նպատակայարմար կրթութիւն մը տալու համար։

Նոյն մարմնին մէջ գտնուելուս առիթով կուզեմ քանի մը տողով բացատրել թէ ինչ նկատումներով և պայմաններով մտանակցած եմ այս գործին որ չափազանց դժուարին և միայնգամայն ծանր պատասխանատուութիւն հրաւիրող պաշտօն մ'է։

Նախ և առաջ Գ. Ազնաուրեանի աշխատակցութիւնը մեծագոյն գրաւականը կը նկատեմ այս գործին յաջողութեան համար, այս պարագան զօրաւոր քաջալերական ըր եղած է ինձ. միւս կողմանէ վճռական նախազգացում մը ունիմ թէ մեր սիրելի ազգակիցները առանձին չպիտի թողուն մեզ. այն հաւատքն ունիմ որ նկ թական ու բարոյական օգնութիւնները շատ աւելի պիտի ըլլան քան որ կրնայինք երևակայել, պիտի յորդին, պիտի զեղուն անոնք և մենք անոնց գործածութեանց համար ընտրութեան վարանքը պիտի ունենանք։ Հետևաբար ներքին համոզումով կ'ըսեմ թէ աւելորդ է օգնութեան կոչ մ'ընել, պէտք չեմ զգար դիմելու այդ միջոցին. բազմապիսի ապացոյցներու վրայ յենելով ամբողջ վստահութիւնս կ'ունեմ մեր Իզմիրի սիրելի ժողովուրդին և վստահ եմ որ ամէն կերպով զօրավիգ պիտի ըլլայ մեզի։ Աւելորդ է ըսել թէ մեծ որբանոցի մը գոյութիւնը պահպանելու և զայն գոհացուցիչ վիճակի մը մէջ գնելու համար բաւականաչափ դրամի և անխոնջ աշխատութեան կը կարօտի։ Դրամական մասնակարարութեան հաշիւները այժմէն ներկայացնել աւելորդ կը համարիմ մանաւանդ չվարաչեցնելու համար անոնք որ իրենց վախկոտ բնաւորութեամբ գործին յաջողութեան մասին յոռետես են, և սակայն ուրախալի է որ ատոնց թիւը խիստ սահմանափակ է։ Մանրամասն հաշիւ ընել հարկ չդատեցի, որովհետև կրնանս ամէն ատեն, Իզմիրի ժողովուրդը պատրաստ է իր որբերը պատսպարելու, անոնց կրթութիւն տալու, Հայրենիքին արժանի մեծ զաւակներ պատրաստելու նախանձախնդրութեամբ։ Իզմիրի հայերը գիտեն որ Հայրենիքի վերականգնումը անհրաժեշտ կապ ունի այսօրուան մեր որբերուն հետ։ Գործին դժուարութիւնը և զայն ի կատար հանելու մասին ունեցած զօրաւոր հաւատքս համընթաց ըլլալով կարծես ամէն ինչ դիւրին կ'երևէր ինձ, սիրտս կը վկայէր թէ օգնութեան մշտահոս աղբիւր մը կայ փրկելու համար սրակոտոր հայութեան այն քանկորնները որ ապաստան փնտռած էին մեզ մօտ. հետևաբար իմնչու վախնալ խոչընդոտներէ ու դժուարութիւններէ։

Եթէ մեր ազգակիցներէ ոմանք այս կարծիքները չափազանց լաւատես կը գտնեն, չատ գոհ պիտի ըլլայի եթէ իրենց գաղափարները հաղորդէին ինձ։ Իմ անսխալական ըլլալուս ամենափոքր յաւակնութիւնը չունիմ. իմ ճըշմարիտ բարեկամներս պէտք է որ անձնապէս զգուշացնեն ինձ միջամուխ ըլլալէ այնպիսի գործի մը, որու անյաջողութիւնը գէթ բարոյապէս չափազանց պիտի տատապեցնէր զիս. հետևաբար կը հրաւիրեմ ամենքն ալ պարզած գաղափարներս ընդունելու կամ ջրելու. երկու պարագային ալ օգտակար պիտի ըլլան անոնք. առաջինով իմ տեսակէտս ընդունելութեամբ կրկնակի պիտի ապահովուի ազգային գործ մը. իսկ երկրորդով տարբեր մէջոց մը պիտի իարհուի որբերն անիրաւելնամ չծողելու համար։

Շաբաթ օր Գ. Միհրան Ազնաուրեանի հետ բարեհաճութիւնը ունեցանք վայելելու երջանիկ ժամեր ի հաշիւ մեր հոգեհատոր որբերուն. անոնք իրենց առաջին թանկագին նուէրը ընդունեցան Ամերիկեան նախկին հոյակապ վարժարանի ատացումով, զոր նոյն հաստատութեան ընդհանուր վերատեսուչ Մ. Մաքլոլըրն բարեհաճեցաւ հանձնել տարամադրել որբերուն առանց ո և է վարձք պահանջելու. յանձնումը տեղի ունեցաւ ի ներկայութեան Մ. Բրաք, Մ. Գօլոլվէլի, Տ. Զարուքճեանի և Մ. Վէտովեան Ամերիկեան համազգային վարժարանի յարգելի տնօրէնին այս պատեհութեամբ նուէրն մեծ երախտապիտութեամբ ընդունեցինք և պատասխան

չնորհակալութիւն յայտնեցինք իրեն ի դիմաց մեր որբերուն, որոնց լաւագոյն պատսպարութիւն, և խնամուելու կարելիութիւնը կը պարտէինք իրեն, քանի որ բացի վարձքի փոխարէն եղած դրամական մեծագոյն օժանդակութենէն, քաղաքիս մէջ ասիկ աւելի նպատակայարմար ընդոծակ և օդասուն չէնք մը կարելի չէր գտնել։ Այս առթիւ մեր չնորհակալութիւնը յայտնեցինք նմանապէս Պ. Ջապուքճեանի, որ իր բարեացակամ մասնակցութիւնը բերած էր այս պիղծկիկ գործին յաջողութեանը համար։

Որքանոց, մանկապարտէզ, վարժարան, ահաւասիկ հրատապ հարց մը, զոր մեր խնամքին առարկայ ընել պէտք ենք յարատեւ կերպով, ժողովուրդը կառավարող, առաջնորդող և կրթող անձերը տանդմէ պիտի ելնեն. այդ կրթական յարկերը յաճախող հազարնաւկները վաղուան մեծ մարդերը պիտի ըլլան. պատրաստենք զանոնք ինչպէս որ կը փափաքինք և այս կերպով բերենք մեր մասնակցութիւնը հայրենի վերածննդեան մեծ գործին։

Իզմիրցին միշտ ղրկան մարդ եղած է, այս պարագային ալ կատարեմ որ այդ յատկութիւնը որոշ կերպիւ ցոյց պիտի տայ ամենուն և մանաւանդ Մեծ-Հայուն՝ Պօղոս Նուպարին, որուն քով տիտղոս մը դնել չեմ համարձակիր այդ պանծալի անունը չնահեցնելու համար։

Պօղոս Նուպար երկարապատում գովաբանութիւններ և ճառեր չսպասեր մեզմէ, անոնցմով գոհ չենար, ղրկան արդիւնքներ կ'ուզէ իր երախտաւոր նաւնեցէն. հիմնական և առողջ կրթութեամբ և գաստիարակութեամբ օժտուած անձերու պէտք ունի ան, հայրենիքի բարգաւաճման յատկելու համար. հետեւաբար պատրաստի ք մեր որբերը իր փափաքին համեմատ և իր մեր երախտագիտութեան առհաւատչեանները տանք իրեն։ Անտարակոյս եմ որ այս թանկագին նուէրները անմոռանալի պիտի ըլլան և Պօղոս Նուպար հրճուանօք պիտի յիշէ Իզմիրցիները իրենց գործնական և օրինակելի ընթացքին համար։

ՍՈՒՐ ԹԱԳԻՈՐԵԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԱՆԿՈՒՄԸ

ՀԱՅ ԶՂԷՏԻՆ ՍԿԶԲՆԱՊԱՏՃԱՌԸ
ԳԵՐՄԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ ԵՒ ՄԵՆՔ

Բ.

Զօրանոցութեան միջոցին տնտեսական գործունէութեան մէջ էր բացի զինուորական իշխանութենէն նաև քաղաքականը։

«Արժամեայ օրէնք»ներու տարափ մը սկսաւ ողողել հրապարակը։ Ամէն մարդ 20 էն 45 տարեկան զինուոր էր։ Զինուորագրական մասնաճիւղերու պաշտօնեաները և բարեկնոր.՝ ստիկանները մէյմէկ բանաւոր կարած՝ զինուորագրելու պատրուակին տակ իբրև չուներ կը հալածէին ժողովուրդին այն խեղճ զաւակները՝ որոնք դժբաղդութիւնը ունէին տարիքի յիշեալ սահմանին մէջ գտնուելու և փըրկանք չվճարելու։ Ամեն մարդ տխուր զգացումներով համակուած՝ կը զարմանար թէ ի՛նչ տեսակ զինուորութիւն է այս և թէ ի՛նչ պիտի ըլլար աս անսովոր գործունէութեան վախճանը։

Սոյն դժբաղդ շրջանէն քիչ ժամանակ առաջ Պուրտուր քաղաքը կը գտնուէի հոս Յանուար մը եկաւ օր մը իմծի լուր տալու թէ Մ. և Ց. կոմիտէին պատկանող անդամ մը պիտի բանախօսէր նոյն օրը կէսօրէ վերջ կառավարական պալատին ընդարձակ բակին մէջ։ Ուզեցի ներկայ ըլլալ այն տեղ։ Կը բաղձայի լսել կ. Պոլսէն դեռ նոր հասած այդ թունդ իթթիհատական բրօբականտիստին խօսքերը՝ որոնք չէին կրնար նշանակութենէ զուրկ ըլլալ։

Ընկերանալով ուրեմն Պուրտուրի ազգասէր ու կթակուրոց քահանային, այժմ տարտափը Տէր Արտէնին, պացինք հոն և անանուք Ծովածաւալ բազմութիւն մը, կրնամ ըսել տեղւոյն բոլոր թուրք հասարակութիւնը, ուր քրիստոնեայ ըլլալ վ կը նշմարուէր միմիայն Պուրտուրի Հայ-Յոյն Բողոքականաց հոգեւոր հովիւ վեր. Յ. Ամատաճեանը։

Հազիւ քիչ մը սպասել հա կ եղաւ երբ ծափահարութեանց և աղաղակներու մէջ բեմ առաջացաւ փէօհ-փէի բերքը և սկսաւ ոտքի երեք քառորդ ժամ բարբանջել, և ի՛նչ. ես լսեմ դուք մի իմանաք։ Անոր խօսքերը հետեւեալ բովանդակին չուրջ կը դառնային. Թուրքիան թուրքին և իսլամին կը պատկանի. մնացեալ ցեղերը մակաբոյծ և վնասակար տարրեր են որ երկրին ծուծը կ'ծծառնեն. պէտք է արմատել անոնց գոյութիւնը։

Բարեմիտ ընթերցողին տրամախոհութեան կը թողում այլևս գուշակել թէ այսօրինակ բնաբան մը ինչե՛ր ըսել չի տար մոլեռանդ առնախօսի մը և ի՛նչ գէշ ազդեցութիւն չընկեր ամեն կողմերի յարմար և ընդունակ տանկական ուղեղներուն վրայ։ Թուրք ժողովուրդը արթնցնելու կամ աւելի ուշիզ ըսելու համար քրիստոնեաներու դէմ գրգռելու պաշտօն ունցող այսպիսի կատակգական քարոզիչներ կայսրութեան ամեն կողմերը թափանցած իրենց ձայնը լսելի ըրած էին, այնպէս որ գէտ Թուրքիա պաշտօնապէս պատերազմի չմասնակցած իսլամ ժողովուրդը սկսած էր արդէն ինքզինք մատնել, խորհող միաքներու բացայայտ զգալի ընելով, թէ իր բարի զգացումները անդառնալիօրէն իսպառ-ռած էին մեզի՝ քրիստոնեաներուս նկատմամբ։

Այստեղ պէտք կը տեսնեմ ընդհատել խորհրդածութիւնները, չեչամլ սա կէտին վրայ թէ օսմ. կառավարութիւնը ամեն տեսն և ամեն աւթի մէջ թուրք ժողովուրդին հոգին ցոլացուցած և միշտ նոյնէն ներչուած է։ Եթէ հարկ ըլլայ, ասիկայ կրնամ ապացուցանել ամենազօրաւոր վկայութիւնով։

Այժմ դառնալով մեր բուն նիւթին, վստահանք ըսել թէ եւրոպական պատերազմէն քանի մը ամիս վերջ Պ. վանկէնհայմ դիմելով Բ. Դուռ հաղորդեց նոյնին իր կառավարութենէն ստացած մէկ հրահանգը, որով Թուրքիա Ռուսիոյ դէմ պատերազմ բանալով կը յորդորուէր կամ լաւ ևս կ'պարտադրուէր։ Այսչափը բաւական եղաւ որ Ծովակալ Սուխօն փաշայի ճարտար մէկ բլանին չնորհի տեղի ունենայ Սև Ծովու մէջ պզտիկ նաւամարտ մը իբրև նախապատրաստութիւն Ռուս-Թրքական պատերազմին որ նոյնհետայն բորբոքիլ սկսաւ Կովկասեան սահմաններուն վրայ ամենայն կատաղութեամբ։

Օսմ. բանակները մեծ գործունէութիւն ցոյց տուին առջի թերան Ռուսերուն դէմ, որոնք առաջին ընդհարումին իսկ նահանջելու ձեռնարկեցին Քշնամոյն ձեռքը թողլով Օլթի, Արտահան և Արտանուչ քաղաքները։ Ամեն մարդ կրնայ յիշել այս առթիւ քաղաքիս մէջ եղած դրօշակարդութիւնները։ Թուրք թերթերը փառաբանելով կը փառաւիանէին այս կարծեցեալ յաղթանակը։ Կառավարութիւնը կը փութար նոյնիսկ կառավարիչներ նշանակել յիշեալ վայրերուն համար։ Մենք հայերըս լսելով ու տեսնելով այս բաները կը սրտմտէինք ու կը զարմանայինք միանգամայն, թէ ի՛նչպէս կըլլայ որ ռուսական համաւասար զօրագունդերը առջևն բախումին մէջ իսկ յաղթողութեան կ'մատնուին։

Բայց ո՜հ յուսախաբութեանս։ Քանի մը օր վերջը Մօսկովները ի թիկանց յարձակումի մը կը ձեռնարկեն և Սարը-Գամըշի առջև այնպիսի ճակատ մը կուտան որ թշնամին կը հարկադրուի անհաշուելի մեռալ վիրաւոր և աւելի քան 50 հազար գերի թողլով՝ խուճապային փախուստով Բասենի դաշտը իջնել։

Սարը-Գամըշի ճակատամարտը անոր համար յիշեցի այստեղ, որովհետև ան՝ նախ ներկայ պատերազմին ահաւոր դրուագներէն մէկը կը կազմէ, երկրորդ, մեծ ազդու ուժի մը մարտավիրաստգութեան հետ անմիջնորդաբար, ինչ որ հիմա պիտի ապացուցուի։

X.

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՕԼԷՋԻ
ՆՈՒԱՓԱՀԱՆԴԷՍ

Նախընթաց չաբաթ օր երկոյեան ժամին հինգէն առաջ հանդիսականներու հոծ բազմութիւն մը փութացած էր Բարատիսօի Ամերիկեան գօլէճի սրահը, ուր Տնօրէն Մր. Մաքլախլընի նախագահութեան տակ տեղի ունենար հայ որբերու իւ նպաստ գեղեցիկ նուագահանդէս մը։

Հանդիսատրանը զարդարուած էր Հայկական և Համաձայնական գրօշներով, որոնք մեր սրտերը արդարութեան յաղթանակի քաղցր զգացումներով կը լեցնէին։

Հանդէսը սկսաւ «Բամբ որոտան»-ով՝ որ խիստ յաջէզ կերպով նուագուեցաւ։ Յետոյ սկսաւ յայտագրին պարունակութիւնը գործադրուիլ։ Ի մէջ այլոց Տիկ. Բիտ դաշնակի վրայ հրամցուց Պէթհովէնէ սքանչելի կտոր մը որ մեծ ընդունելութեան արժանացաւ։

Պօղոս Ատտարեան և Ալբայ Տէտեեան՝ երկու չնորհալի պարոնները իրենց գեղարուեստասէրի մատներովը թրթռացուցին իրենց ջութակին զգայուն լարերը։ Ասոնք այժմէն ցոյց կուտան թէ սահմանուած են ապագայ վարպետ ջութակահարներ ըլլալու։

Չմոռնանք յիշել նաև որ նուագահանդէսին մասնաւոր փայլ մը տուին և տալին յաջողութեան սատարեցին Օրդ. Նաւասարդեան և Զաքրեան, առաջինը գործիական ու երկրորդը՝ ձայնական հրաժշտութեան մէջ ցոյց տուած գնահատելի յաջողութեամբ։

Ցայտագրէ դուրս ըլլալով՝ հաճելի անակնկալ մը եղաւ Անգլիացի նուագողներու մասնակցութիւնը՝ որոնք գեղարթ մենախօսութիւններ և սրաթաղութիւնները ըրին խլելով հանդիսականներէն երկար ու որոտընդոստ ծափեր։

Մինչ այս տողերը կը գրեմ, չեմ կրնար լռութեամբ անցնիլ սա գնահատելի պարագան որ տեղւոյս Ամերիկան թէ մանչերու և թէ աղջկանց վարժարաններու պաշտօնէութիւնը և երկսեռ ուսանողութիւնը իրենց ստացած դաստիարակութեան շնորհիւ դիտցած են բարեգործական նպատակներու մէջ լայն դիրք մը գրաւել։

ՀԱՅԿ ԵԱՆԸԳԵԱՆ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆՔ

Ասկէ առաջ Մալնիսա ղրկուած էր Պօղոս Նուպար փաշայի 75 հատ լուսանկար, Հայ. երիտ. Միութեան կողմէ, Ասոնք հետեւեալ կերպով վաճառուած են։

Փոքրիկն Զ. Գէրպէրեան 250, Գ. Գ. Ա. Խաբայէլեան 200, Յ Յովհաննէսեան, Թ. Ունճեան, Մ. Ունճեան, Տօք. Ձղասեան, Ս. Փալանճեան, Ֆերսալի Թէատրա, Ա. Գուլպանեան, Խ. Փափազեան, Գ. Գաղտասարեան, 100, Ս. Օնպաշեան, Կ. Օնպաշեան 75, Տ. Ա. Տիրացուեան, Կ. Մահէպէճեան, Գ. Սպարթալեան, Ա. Գալէնտէրեան, Լ. Ունճեան, Գ. Ունճեան, Բ. Օրինեալ, Յ. Աբրահամեան, Յովհ. Աբրահամեան, Ց. Գաբազաշեան, Ե. Երիցուհի, Ն. Աճէմեան, Թ. Գաբապաշեան, Թ. Տէօքմէճեան, Գ. Էլէէզեան, Մ. Էմմինեան, Ն. Մուրատեան, Ց. Սարաֆեան, Ց. Կիւրճեան, Գ. Նազարեան, Ֆ. Գաղտասարեան, Մ. Մարտըվանլեան, Կ. Գէյլէրեան, Ս. Սևտաեան, Զ. Գարտիգպանեան, Դ. Յովհաննէսեան, Զ. Ճանիկեան, Գ. Կոզոբեան, 50, Ց. Վարեէմէզեան, Գ. Գարտիգպանեան 40, Գ. Գալայճեան 30, Տ. Մ. Յակոբեան, Օր. Ռ. Գէյլէրեան, Վ. Սիմոնեան, Մ. Շարօեան, Տ. Գուլպանեան, Ա. Ունճեան, Ս. Ունճեան, Թ. Տէտէեան, Ա. Օհանեան, Ց. Գազիկեան, Ա. Արզուեան, Ց. Մանուկեան, Մ. Ճարուճէնեան, Մ. Դերձակեան, Պ. Վանլեան, Ա. Սահակեան, Ց. Պալեօզեան, Պ. Առաքելեան, Ց. Մովսէսեան, Մ. Աստուրեան, Ց. տէր Ստեփանեան, Գ. Յովհաննէսեան, Հ. Ընքապապեան, Մ. Էրզրումեան, Կ. Գարագաշեան, Ց. Մելքոնեան, Զ. Թոմեան, Աբրահամ, Ա. Գէօլէեան, Կ. Գրիգորեան, Մ. Մէնգիլճեան 25։

Համագումար, 3785 գրշ.

Տօքթ. Մ. ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ

Տարիներէ ի վեր հիւանդանոցներու մէջ, ներքին հիւանդութիւններով զբաղած, գիտական ու գործնական փորձառութիւն ստացած է։ Այժմ հիւանդ կ'ընդունի Հայոց Քաղ. Բէշիկթաչ փողոց Թիւ 79, մինչև կէսօր իսկ կ. ե. նոյն փողոց Թ. 77 Շապիկ դեղարան։

Վէներական և սեռային ախտերը և գանազան անկարողութիւն ու տկարութիւններ վերջին դրութեամբ և ի հարկին երակային ներարկութեամբ կը դարմանէ շուտով։ Կիրակի և Հոբեքշաբթի օրեր աղքատաց ձրի։ 20—1

ՇՈԳԵՆԱՒԻ ՄԵԿՆՈՒՄ

Կիւմիւշխանէի պատկանող «Գոհ-թանթէն» շոգենաւը որ Իզմիր կը գտնուի Փետր. Տին կը մեկնի դէպի Պօլիս։ Ապրանքներու ընդունելութիւնը երկուշաբթի օրէ սկսեալ պիտի կատարուի։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալութեան Ուիթհոլ և ընկ. կամ Պ. Կարապետ Թէքթէլեանի, Հօքալ Բիզ, Բասաբօրդի դիմաց։

7—2

ՍԻՆԷՄԱ ԲԱԹԷ

Երկուշաբթի, 27 Յունվ. ժամը 4.30 ին

ՄԷԿԴԻ ՆԵՏՈՒԱՅ ՓՈՔՐԻԿ

ԷԼԼԱ ՄՕՅԱՅի դերակատարութեամբ

Նոյնպէս պիտի ներկայացուին, Ֆրանսական բանակէն դրուագներ, և Մաքս Լինտեր։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Կ. Պոլիս, 28 Յունվար 1919

Զօր. Կայթրօքի կողմէ ոչ-իսլամներու զինուորական ծառայութենէ ազատ պահուելուն համար Բ. Դրան ըրած դիմումին ընդունուած ըլլալը կը գրէ «Նէօլոյոս»։ — Այսօր հայ-յոյն մտաւորականները միանալով եղբայրակցութեան միութեան հաստատման մասին խորհրդակցութիւններ պիտի ունենան։ — Համաձայնականներու չահուն հակառակ տեղի ունենալիք հրատարակութիւնները արդիլող 14 յօդուածէ բաղկացեալ կանոնագիր մը պատրաստուած է կառավարութեան կողմէ։ — Պաթումի վրացիները օգնութիւն խնդրեր են Անգլիացիներէ սակայն այս վերջիններս մերժած են ըսելով թէ՝ իրենց դէմ չեն կրնար պատերազմիլ։ — Պօլսոյ ժողովուրդին զէնքերը պիտի հաւաքուին և ասկէ վերջ զէնք կրողները պիտի պատժուին։ — Գոնիայէ ցարդ 15000 հայ տարագրեալներ վերադարձեր են իրենց տեղերը։ — Պրուսայի քրիստոնեայ բանտարկեալները ազատ արձակուեր են։

— Հայոց Պատրիարքարանին կողմէ Համաձայնականներու ուղղուած նուագարի մը մէջ կը յայտարարուի թէ չարդի, տարագրման ու թալանի հեղինակներն, հրամայողներն ու այս բաններու տեղի ունեցած վայրերը ծանօթ ըլլալով հանդերձ կառավարութեան, և փոխանակ հարկ եղած կարուկ միջոցներու դիմելու վկաներու և փաստերու պահանջումով կը ձգեն որ ոճրագործները փախչին և անպատիժ մնան, որով ստիպեալ կը դիմեն հայերու պաշտպան համաձայնական տէրութիւններու։

Համաձայնութեան կողմէ գրաւուած Աւստրօ-Գերման դրամատուններու տոմարներուն քննութեան համար անգլիացի ելևմտագէտներ նշանակուած են։ Ինչպէս՝ նաև անգլիացի զործակալներ սահմանուած են այս ելևմտական հաստատութիւնները պահպանելու համար։

— Հաշտութեան համաժողովին թրքահայ պատուիրակները, Պ. Վահան Փափազեան և Թերզիպաշեան Բարլ. հասած են։

— Բէթերսպուրկ քաղաքին համաձ. զօրքերէ գրաւումը մօտալուտ է. այս գրաւումով կը կարծաւի թէ շրջակայքը տիրող Պոլշեվիքութիւնը վերջ պիտի գտնէ։

— Դաշնակիցներու կողմէ Գերմանիա է 470 միլիառ տուգանք մը պիտի պահանջուի, այս որոշումը համաժողովին մէջ տրուած է։

— Կարս, Արտահան և Պաթում երիք կուսակալութիւնները նոր կառավարութիւն մը կազմած են Արևելեան Կովկաս անունին տակ։

— Բարիզէ կը ծանուանեն թէ, Մէջի գերման արձաններուն տեղ Համաձայնական յաղթական զօրավարներու արձանները պիտի կանգնուին։